

H8B - Brunst- og drægtighedskontrol

Brunstkontrol med orne kan afsløre omløbere der er i brunst i flokken. Med drægtighedsscanning kan tomme søer findes fra dag 24 og dermed reduceres antallet af spildfoderdage.

---

1. Brunstkontrol med orne

- Brunstkontrollen foregår tre uger efter løbning
  - Brunstkontrol foregår på et roligt tidspunkt af dagen
  - Brunstkontrol foregår altid under opsyn
  - Anvend kun en erfaren og aktiv orne og skift gerne mellem flere orner
  - Ornen går med rundt på inspektionsgangen i drægtighedsstalden
  - Ornen går med ind i en flok af drægtige søer (10 minutter)
  - Ornen opstaldes i en sti med ornedetektor der registrerer hvilke søer og hvor ofte de besøger den
-

2. Drægtighedstest med skanner

- Alle søer skal scannes på dag 24-28
  - Husk at scanne søer i sygestier
  - Scannerhovedet påføres kontaktgel og placeres i lysken.
  - Flyt langsomt scannerhovedet rundt indtil der er et tydeligt billede af fostre eller af den tomme bør.
  - Hvis billedet er uskarpt påføres mere gel.
  - Hvis der er usikkerhed om resultatet mærkes soen, og scannes igen indenfor en uge
  - Tomme søer scannes i begge sider. Er de tomme, så mærkes de med et minus på ryggen, og flyttes til løbestalden
  - Hvis der kommer tomme søer i farestalden, skal der scannes igen i uge 7 til 8
-

3. Handlingsplan ved tomme søer

- Soen flyttes til løbeafdelingen eller udsættes
  - Kontroller for brunst hver dag
  - Soen insemineres ved stående brunst
  - Efter endt løbning følger soen det aktuelle ugehold
  - Det skal være klart for alle i besætningen, hvor mange chancer soen skal have inden den sættes ud
-

Brunstkontrol med orne 3 uger efter løbning

Drægtighedstest med skanner 24-28 dage efter løbning

Kommentarer til H8B - Brunst- og drægtighedskontrol

1. Ved at gennemføre en **daglig** brunstkontrol dag 18 til 25 i drægtighedsstalden, opdages omløbere i tide. 30-50 % af omløberne findes dag 19 til dag 24 efter løbedagen, resten (50-70 %) findes i mellemprioriden.

Brunsttegn er:

- Soen har hævede skamlæber (tegn på forbrunst)
- Soen springer på andre søer. Kontroller for brunst de næste tre dage
- Soen lader andre søer og ornen springe på sig
- Soen følger med driftslederen rundt i stien
- Soen er meget aktiv
- Soen opsøger ornen
- Soen kan optræde på Levnelisten (ESF)

Ornen kan være en hjælp til at finde de brunstige søer, men ornen opdager ikke alle søer, der er i brunst:

- Både so og orne har præferencer
- Unge og rangsvage søer tør ikke at vise brunst overfor dominerende dyr

Ornen skal betragtes som et hjælpemiddel til at finde tomme søer tidligt. Ornen er ikke en sikkerhed, da det ikke er alle tomme søer som kommer i brunst.

Mange tomme søer er ikke i regelmæssig cyklus. Derfor kan man ikke finde dem ved brunstkontrol. De kan kun findes ved scanning.

- 2.-
3. Scanning kan først med sikkerhed foretages fra dag 24 efter løbning. Sker scanningen tidligere i forløbet, er resultatet usikkert, fordi fostrene er svære at se på scannerens skærm.

Scannes soen tom flyttes den straks til løbeafdelingen eller udsættes.

Er du i tvivl om resultatet, mærkes soen tydeligt og nummer og sektion noteres ned. Ved næste scanning skal der opnås et sikkert resultat. En ny person kan give en second opinion

Er soen tom ved anden scanning eller er du usikker, så flyttes soen til løbestalden.

Samtidig med scanning vurderes søernes huld, og foderkurven reguleres om nødvendigt.

Det er vigtigt, at der i besætningen udarbejdes en udsætterstrategi, som er kendt af alle i besætningen. I strategien skal der tages hensyn til soens alder, kondition og produktionsresultater.